

Masterplan Noorderwijk Herentals

VISIENOTA

13 juni 2022



SWECO 


ATELIER
ROMAIN

Endeavour

INHOUD VISIENOTA

1. ONTWERPVRAAGSTUKKEN

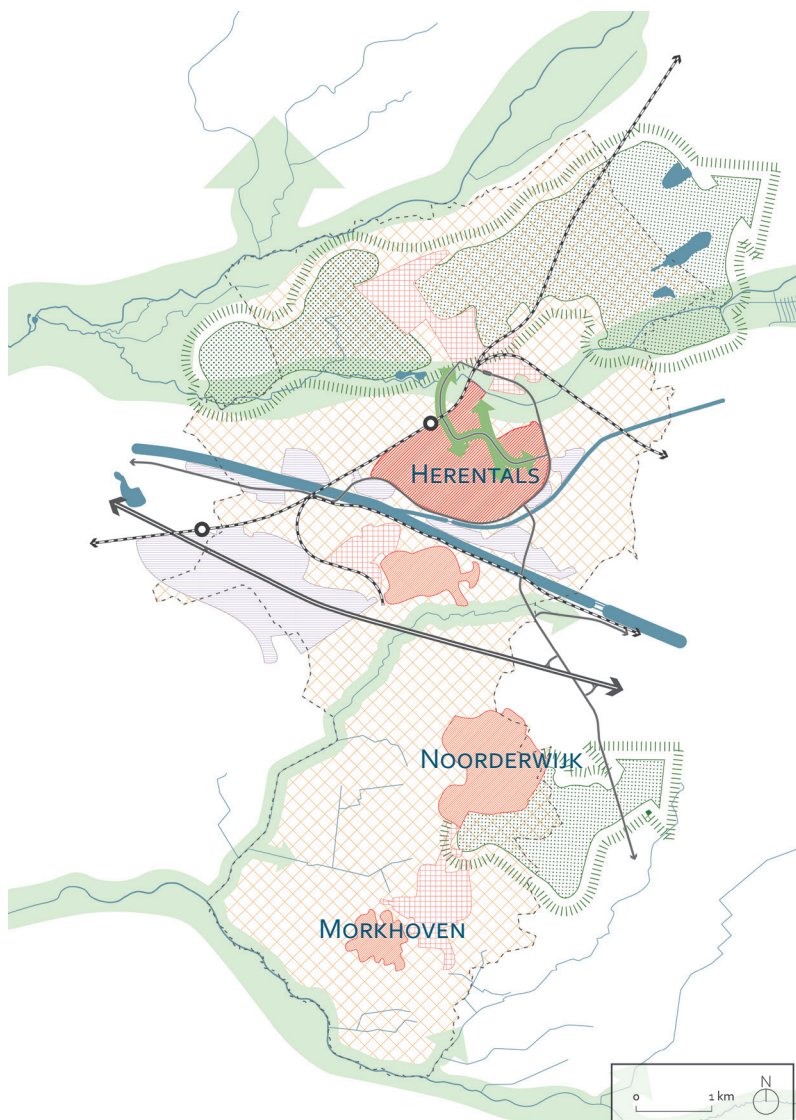
2. RUIMTELIJKE ONTWERPPRINCIPES VOOR HET PROJECTGEBIED
+ interactieve werkgroepen

3. EERSTE VERTALING VAN DE VISIE IN MOGELIJKE
OPLOSSINGSRICHTINGEN
+ dorpsateliers

4. VISIE OP DE DORPSKERN

Wisselwerking met Beleidsplan Ruimte Herentals

Het Beleidsplan Ruimte stelt **9 ambities** voor het grondgebied van Herentals voorop. Deze zijn **stadsbreed** geformuleerd waardoor sommige minder van toepassing zijn op de dorpen. We nemen deze ambities mee in de uitwerking van de visie voor Noorderwijk.



Voorzieningen als drager

- Ontwikkelingen koppelen aan voorzieningen en zorg
- Ontwikkelingsdruk gebruiken als hefboom tot verhogen ruimtelijke kwaliteit
- Woningnood Herentals in regionaal perspectief plaatsen
- Toekomstperspectieven op maat van elke kern



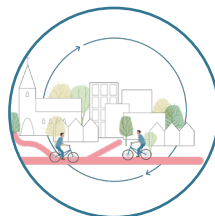
Toekomstgericht en inclusief wonen

- Ontwikkelen volgens demografische uitdagingen
- Dubbel duurzaam bouwen



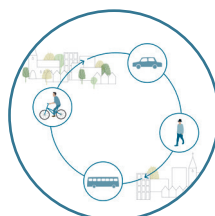
Optimaliseren ruimtelijk rendement op bedrijventerreinen

- Stimuleren verweven, vermengen, stapelen, delen, ... van functies en ruimtes
- Herstructureren en inbreiden volgens kansen ENA
- Ruimte bieden aan kantoorachtigen op doordachte locaties
- Verbeteren beeldkwaliteit en tegengaan verrommeling



Herentals fietsstad

- Binnenstad en dorpskernen fietsvriendelijker maken
- Bedrijventerreinen
- Grote assen
- Fietsvriendelijk bouwen

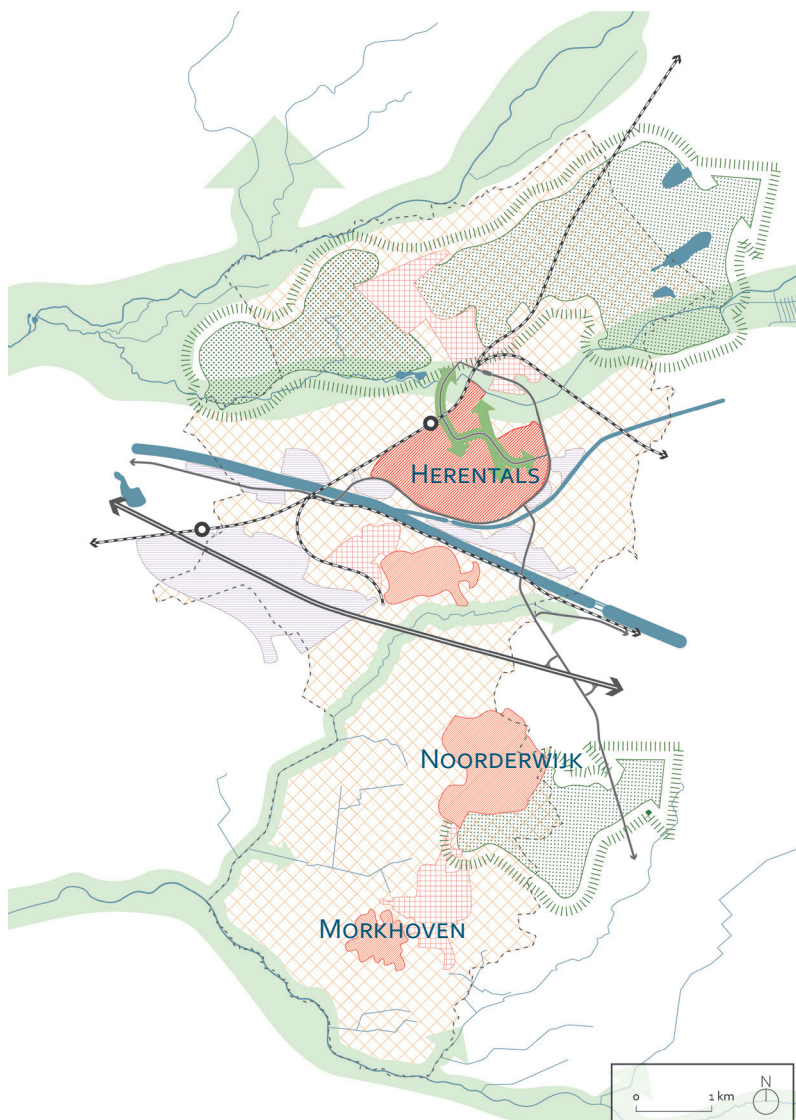


Mobiliteitsoplossingen voor iedereen

- Shift van bezit naar (gedeeld) gebruik
- Uitbouw station als dé mobiliteitshub van Herentals
- Aantrekkelijk openbaar & collectief vervoer
- Uitbouw hoppingpunten

Wisselwerking met Beleidsplan Ruimte Herentals

9 ambities voor Herentals (vervolg)



Kernen en buurten op maat van 8 tot 80 jarigen

- Verblijfskwaliteit verbeteren
- Mobiliteitskamers
- Kindvriendelijke netwerken



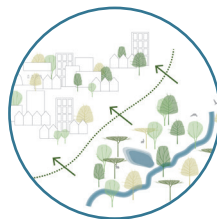
Bruisend stadshart

- Aantrekkelijkheid stadshart vergroten
- Herorganiseren en sterker reguleren van parkeren
- Circulatie



Open ruimte beschermen en versterken

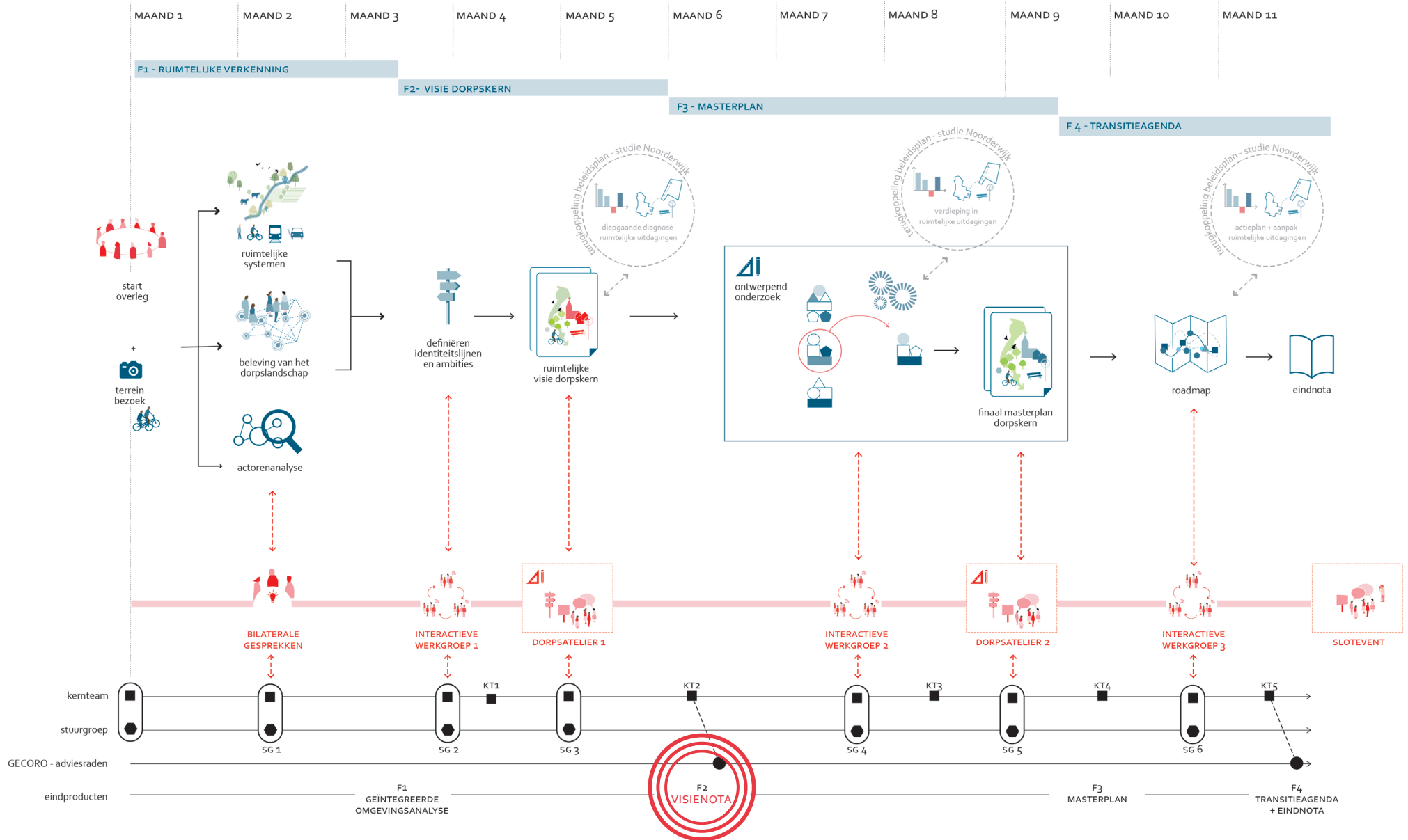
- Landschapsbiografie kaderstellend voor versterken landschapskwaliteiten
- Beschermen van landbouwgronden tegen zonevreemd gebruik
- Verknopen van het duurzame mobiliteitsnetwerk en groene recreatienetwerk
- Stimuleren van agrarisch hergebruik en korte keten-landbouw nabij de kernen



Groenblauw netwerk als klimaatrobuuste onderlegger

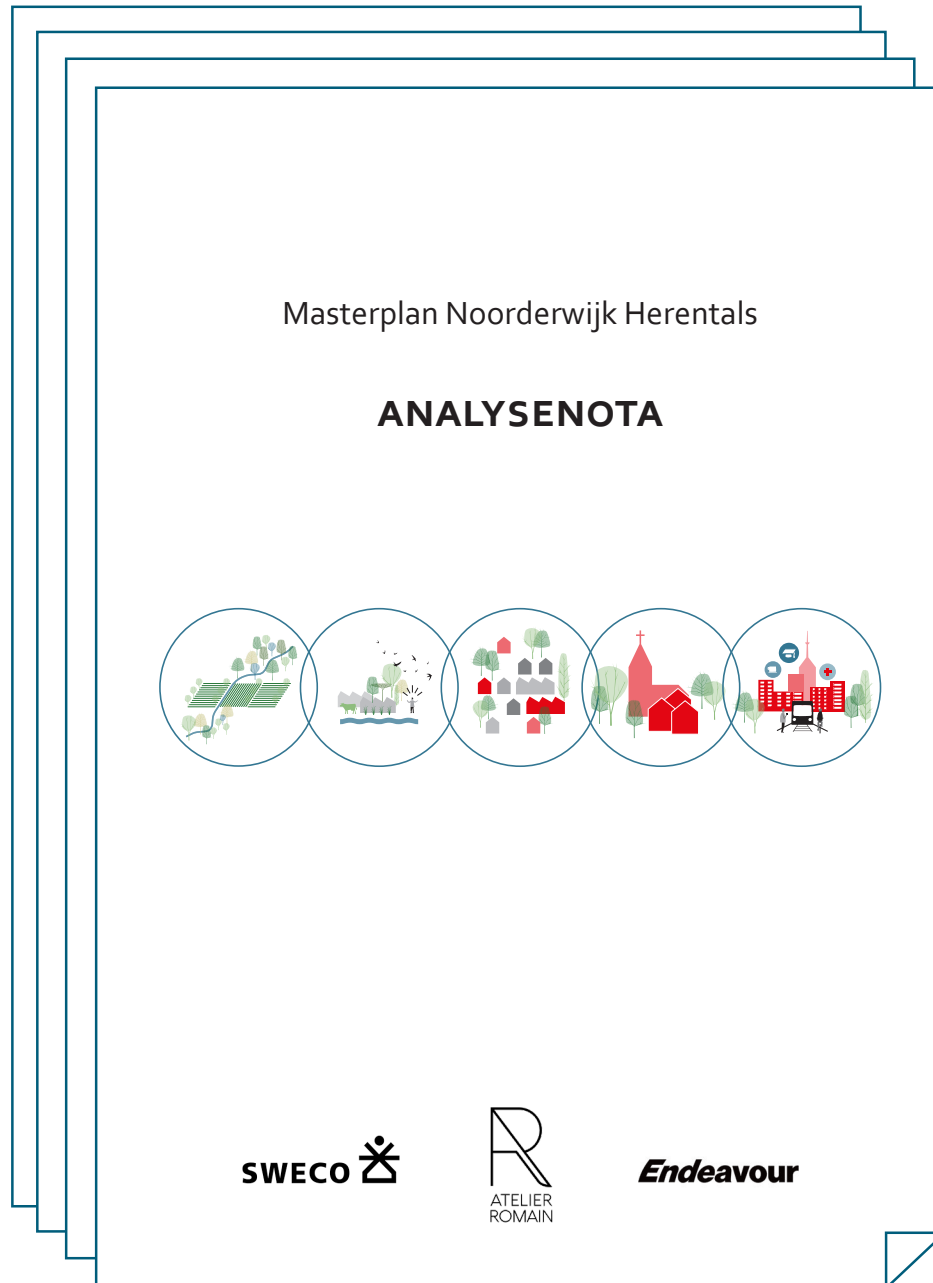
- Ecologische verbindingen doorheen het bebouwde weefsel realiseren
- Infiltratie en buffering voorop
- Stimuleren van dubbelgebruik van de open ruimte
- Ontharden als reflex

Traject



1. ONTWERPVRAAGSTUKKEN





In fase 1 van het masterplan werd een analysenota opgemaakt met de geïntegreerde omgevingsanalyse, de eerste lezing van het projectgebied en de bilaterale gesprekken en verdiepende interviews. Hieruit zijn een aantal ontwerpvaardigheden voor de toekomst van de dorpskern naar boven gekomen. Dit zijn aandachtspunten of knelpunten die vandaag voelbaar zijn of die bij een toekomstige ontwikkeling meegenomen dienen te worden.

-> wat speelt er in Noorderwijk?

Van een autogerichte dorpskern waar wagens parkeren op ontmoetingsplekken, Naar een duurzame mobiliteitsaanpak gericht op de zachte weggebruiker



kerkplein



evenementenplein



Brouwerijstraat



basketbalveld thv sporthal

- gebrek aan fietspaden in de kern (vooral ten oosten)
- gemiste kans in centrum doordat verharde (en mogelijke ontmoetings-)plekken als parking benut worden
- moeilijke herkenbaarheid trage wegen wegens gebrek aan eenduidige aanduiding en het ontbreken van een groter netwerk
- inspelen op gepland Hoppinpunt: omschakeling tussen verschillende vervoersmodi thv het dorpshuis

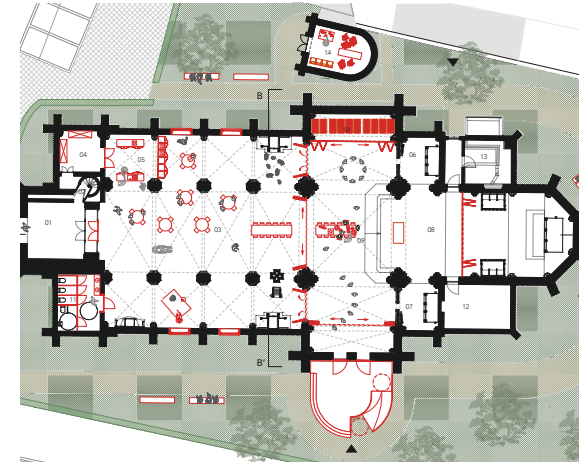
Van een ongeordende, niet op elkaar afgestemde cluster aan polyvalente zalen, Naar een gestructureerd sociaal netwerk van voorzieningen en ontmoetingsplaatsen



evenementenplein met dorps huis



restauratie bijgebouw pastorie (©Bellemans architecten, '18)



toekomstvisie Sint-Bavokerk (©STUDIO OPEN KERKEN, '21)

- uiteenlopend aanbod aan polyvalente zalen:
 - » dorps huis: leeszaal (30 p), zolder (75 p), computerklas (25 p) - *eigendom stad Herentals*
 - » bijgebouw van de pastorie: 2 polyvalente zaaltjes (in restauratie - KT) - *eigendom stad Herentals*
 - » Sint-Bavokerk: als inloophuis - polyvalent inzetbaar (toekomstvisie - MLT) - *eigendom stad Herentals*
 - » oud zwembad: polyvalente feestzaal (240 p) en vergaderzaal (45 p) voor lokale verenigingen - *eigendom Chirocomité*
 - » parochiecentrum: sterk verouderd, in slechte staat - *eigendom kerkfabriek*
- gebruiken verschillende parking, verschillende verenigingsvoorzieningen,...
 - grote onderhoudskost
- nood aan een duidelijk gestructureerd aanbod
- enthousiasme en begrip bij aanwezige verenigingen rond kansen om ruimte te delen
- bijkomende nood aan grote (podium)zaal

Van een krappe scholencampus en verloren groenruimte in de kern, Naar efficiënter en gedeeld ruimtegebruik voor een levendige dorpskern



toegang tot Bijenkorf (VBS 't Klavertje) via Kleuterstraat



kerkhof achter kerk (uitdoofbeleid sinds 2008)



l: kerktuin, r: speelplaats Ringeling (VBS 't Klavertje)

- VBS 't Klavertje is verdeeld over 4 locaties in Noorderwijk, de school wil in de toekomst verschillende locaties herzien
- Ringeling is gevestigd in voormalig klooster → te krappe campus
- Ringeling en Bijenkorf palen fysiek aan elkaar maar delen enkel een fietsparking
- link met omliggende open ruimte is onbestaand: wat kunnen de kerktuin en de tuin van de pastorie betekenen voor de school?

Van verharde en monofunctionele pleinen, Naar beleefbare ontmoetingsplekken met duidelijke toegangen en gezichten



sporthal



kerkplein



evenementenplein

- de Sint-Bavokerk als inloophuis en de braakliggende kavel naast de kerk bieden opportuniteiten om het kerkplein te heropwaarderen tot volwaardige ontmoetingsplek en entree tot het binnengebied
- ontwikkeling nieuwe sporthal op de huidige locatie biedt kansen voor de heropleving van het binnenplein
- de Chirolokalen zijn niet in optimale staat maar de Chiro wenst wel op centrale locatie te blijven
- grasplein naast sporthal voelt nogal privaat aan en wordt hierdoor minder gebruikt door andere inwoners van Noorderwijk

Van onder druk staande onbebouwde percelen in de kern, Naar kernversterkingsprojecten als hefboom voor kwalitatieve ontmoetingsruimte



onbebouwd hoekperceel met ontwikkelingsaanvraag



zicht op dorpskern vanuit Sint-Bavostraat over akkerland heen



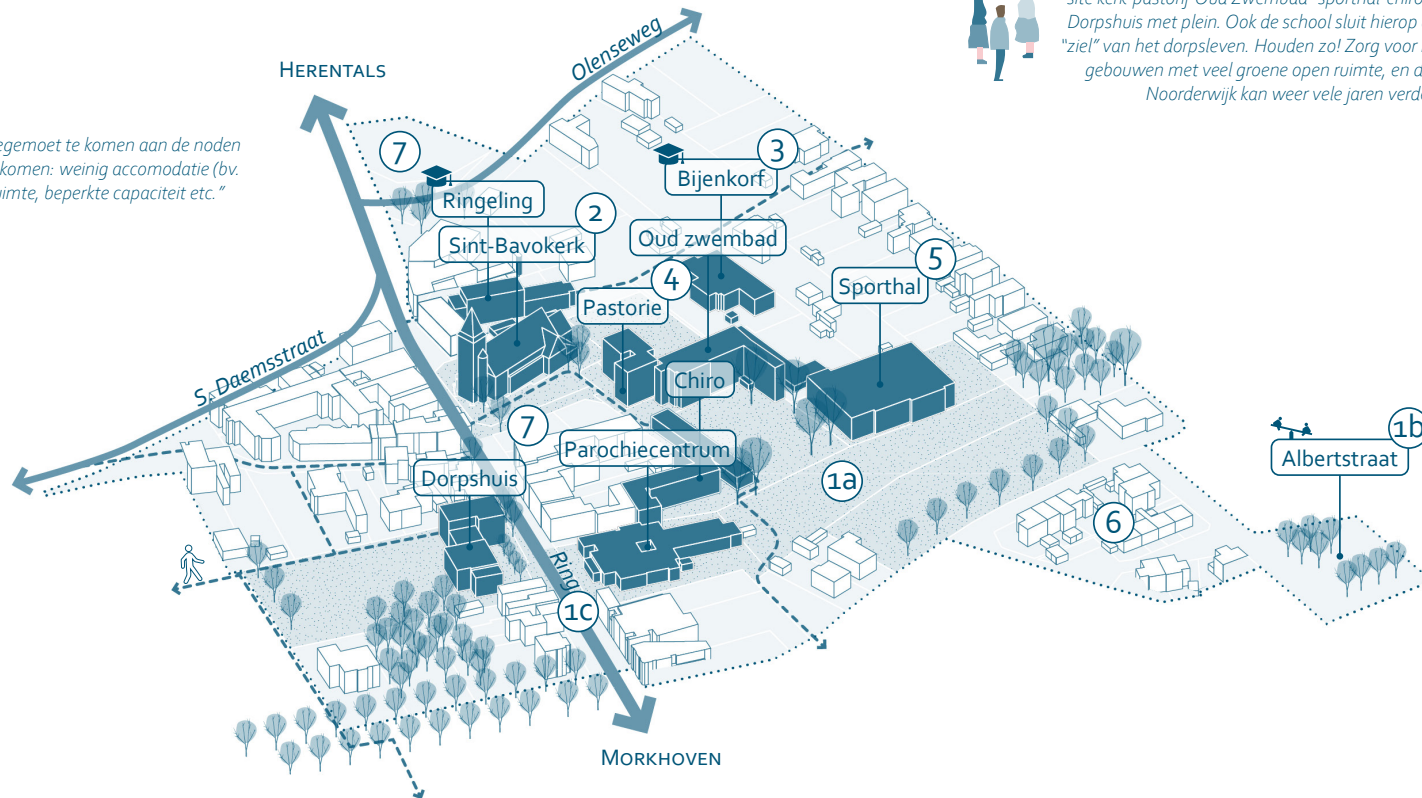
recente ontwikkeling (2020) Olenseweg 9-11

- nog heel wat versnipperde onbebouwde percelen in de dorpskern
- een aantal percelen staan al enkele jaren onder ontwikkelingsdruk
- nood aan onderzoek naar bouwmogelijkheden in de dorpskern en bewaken identiteit

Synthese



"Het dorpshuis volstaat niet om tegemoet te komen aan de noden die uit het grote verenigingsleven komen: weinig accommodatie (bv. te kleine keuken), geen opslagruimte, beperkte capaciteit etc."



"In Noorderwijk zitten alle dorpsfuncties samen op de grote site kerk-pastorij-Oud Zwembad-sporthal-chirotterreinen-PC-Dorpshuis met plein. Ook de school sluit hierop aan. Dat is de "ziel" van het dorpsleven. Houden zo! Zorg voor nieuwe, veilige gebouwen met veel groene open ruimte, en de "ziel" van Noorderwijk kan weer vele jaren verder."

Parallel lopende studies

- ① Speelruimteplan 2020-2025
 - ①a Het centrum rond Chiro en sporthal inrichten voor 12-16 jarigen
 - ①b Te versterken speelplein in groene oase
 - ①c Zone met te verhogen oversteekbaarheid
- ② Herbestemmingsstudie Sint-Bavokerk
- ③ Locatie onderzoek nieuwbouw VBS 't Klavertje

Geplande projecten

- ④ Restauratie bijgebouw pastorie
- ⑤ Bouw nieuwe sporthal op huidige locatie
- ⑥ Heropwaardering wijk Geelse Huisvesting
- ⑦ Ontwikkelingsaanvraag



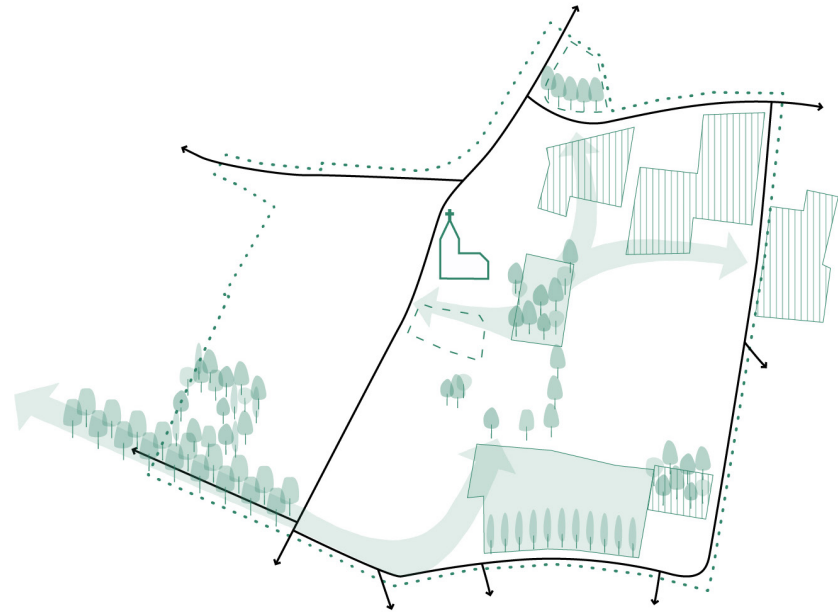
2. RUIMTELIJKE ONTWERPPRINCIPES VOOR HET PROJECTGEBIED

Ruimtelijke ontwerpprincipes

Publieke schakels en ontmoetingsruimte als structurerende elementen voor een levendig dorpshart

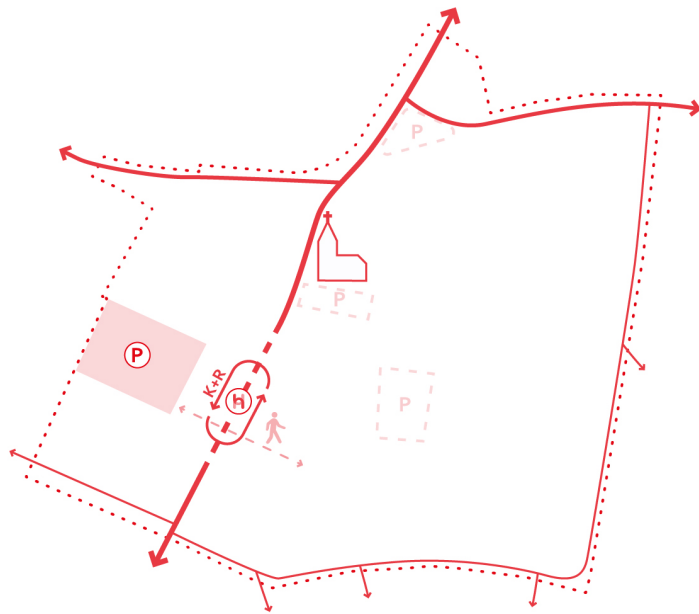


Fysisch systeem (reliëf, bodem, waterlopen, fauna en flora,...) als onderlegger voor een groene kern met een sterke relatie tot het landschap



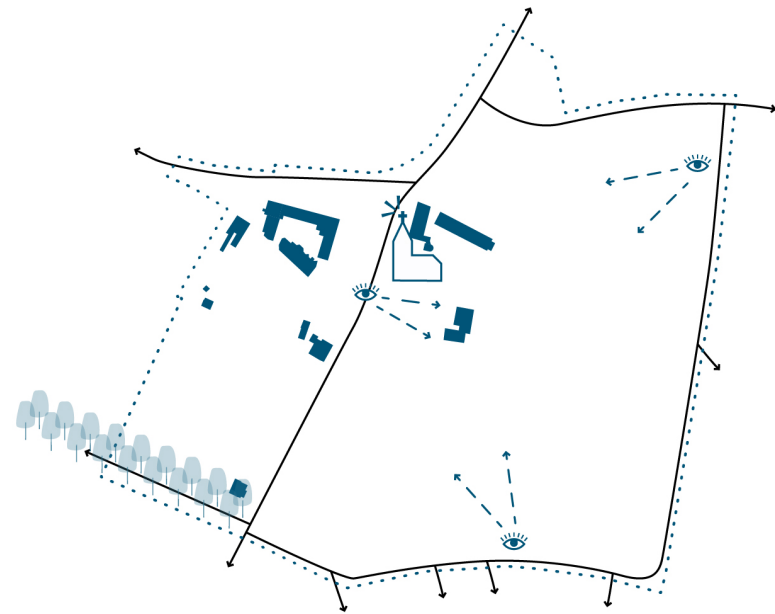
Ruimtelijke ontwerpprincipes

Strategische scharnierpunten op de hoofdassen verbinden de kern op een duurzame manier met de omgeving



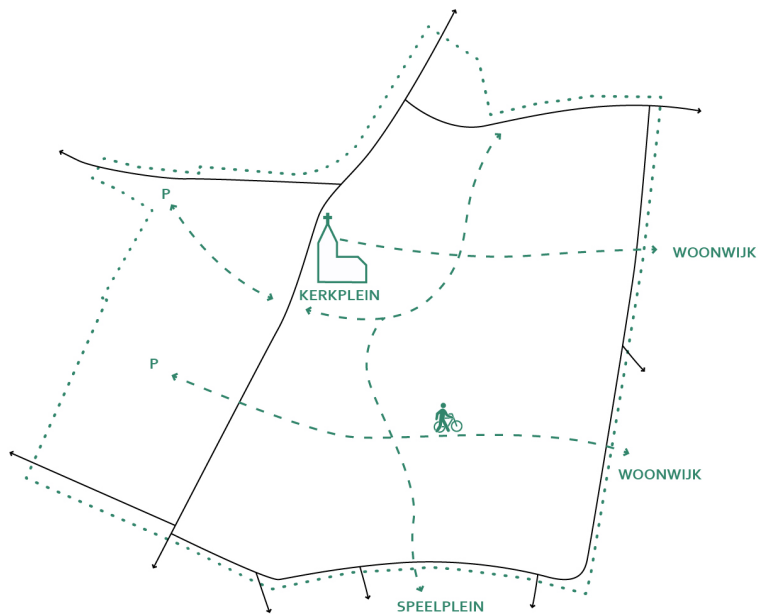
Zie bijlage voor resultaten verkeersonderzoek op basis waarvan de visie opgebouwd is.

Vrijwaren van zichtassen richting waardevol dorps patrimonium en afwerken van dorpsranden voor een herkenbare identiteit

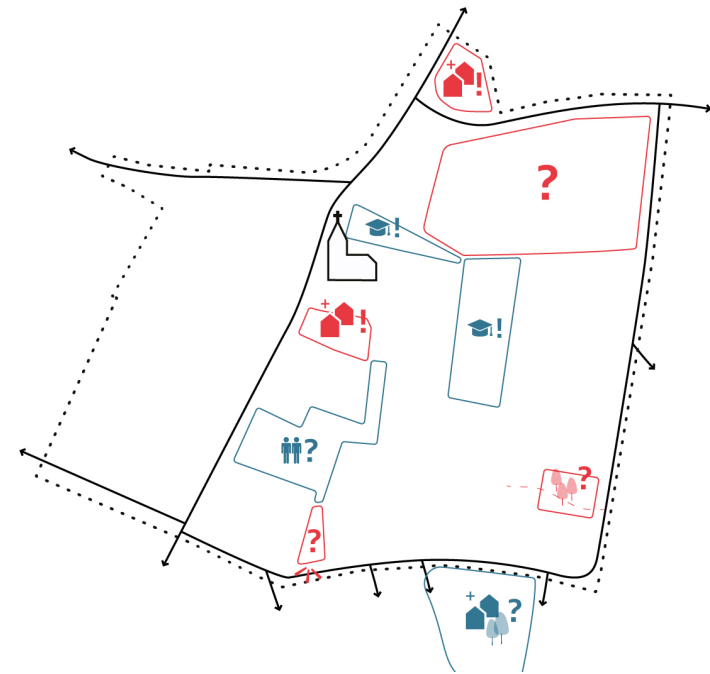


Ruimtelijke ontwerpprincipes

Trage wegen verbinden de publieke schakels en groene belevingsruimtes voor de zachte weggebruiker



'Speelruimte' met belangrijke hefboompotentie voor de rest van de kern



Interactieve werkgroepen met relevante stakeholders



Wie? Chiro, FERM, KOBA, school, OKRA,...

Wat? Tijdens enkele interactieve werkgroepen met relevante stakeholders mbt het projectgebied werden de ontwerpvragestukken afgetoetst naar relevantie en herkenbaarheid en de ruimtelijke principes overlopen en verder verfijnd. Dit is de basis waarop het verdere scenario-onderzoek zich zal enten.

Het verslag van de werkgroepen is als bijlage aan dit document toegevoegd.



3. EERSTE VERTALING VAN DE VISIE IN MOGELIJKE OPLOSSINGSRICHTINGEN



Dorpsatelier met inwoners



Wie? Inwoners van Noorderwijk (> 100 pers.)

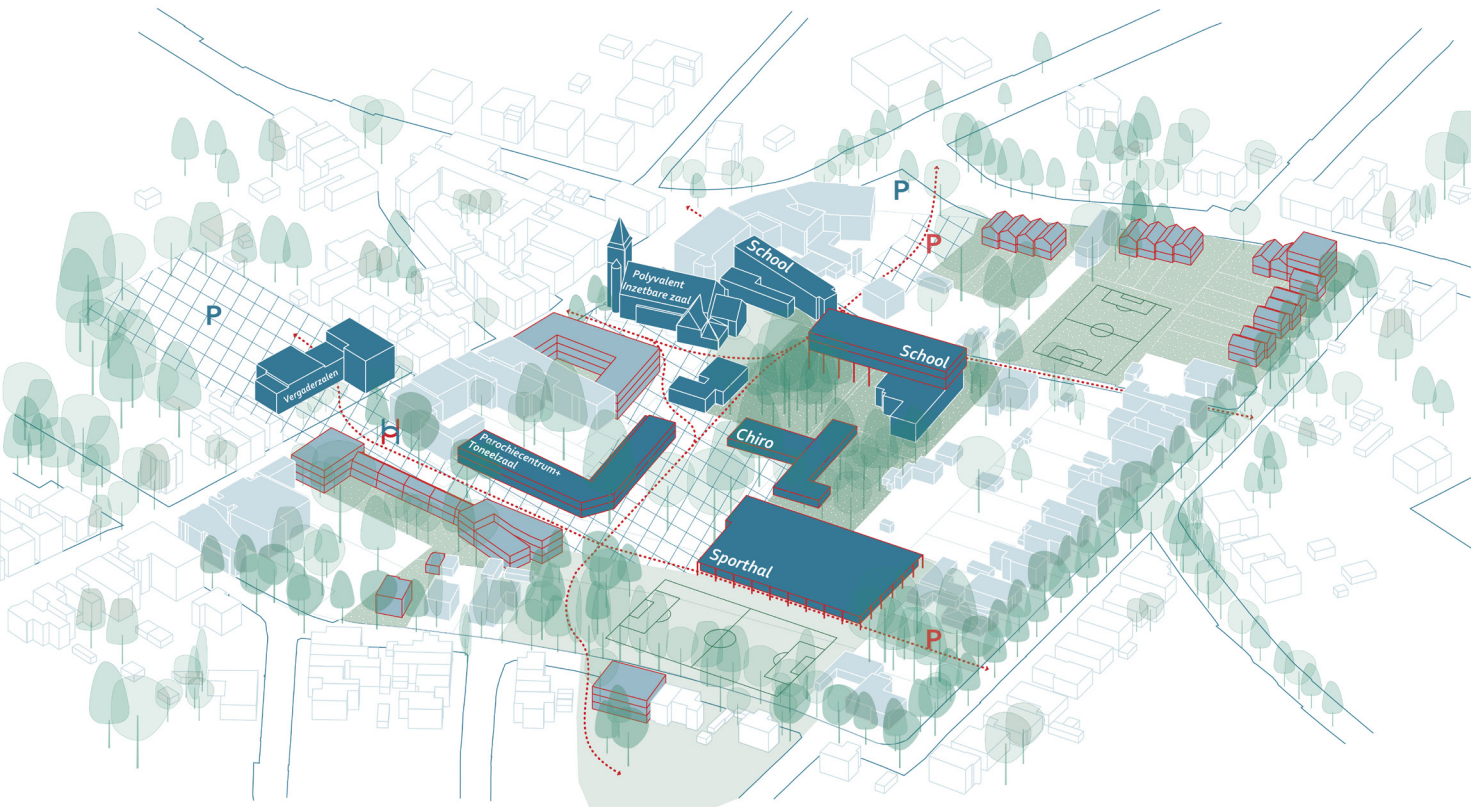
Wat? Het dorpsatelier is een uitgelezen kans om de eerste aanzet van een visie voor de dorpskern af te toetsen, te verruimen/aan te vullen, en te verfijnen. De ruimtelijke principes werden concreet vertaald in een aantal uiteenlopende oplossingsrichtingen voor het projectgebied (in totaal drie). Zo kon de draagkracht afgetoetst worden die op zijn beurt dan weer de visie verder verfijnt.

Het verslag van het dorpsatelier is als bijlage aan dit document toegevoegd.



Scenario 1

RANDAFWERKING BOUWBLOK - BEHOUD SCHOLENCAMPUS

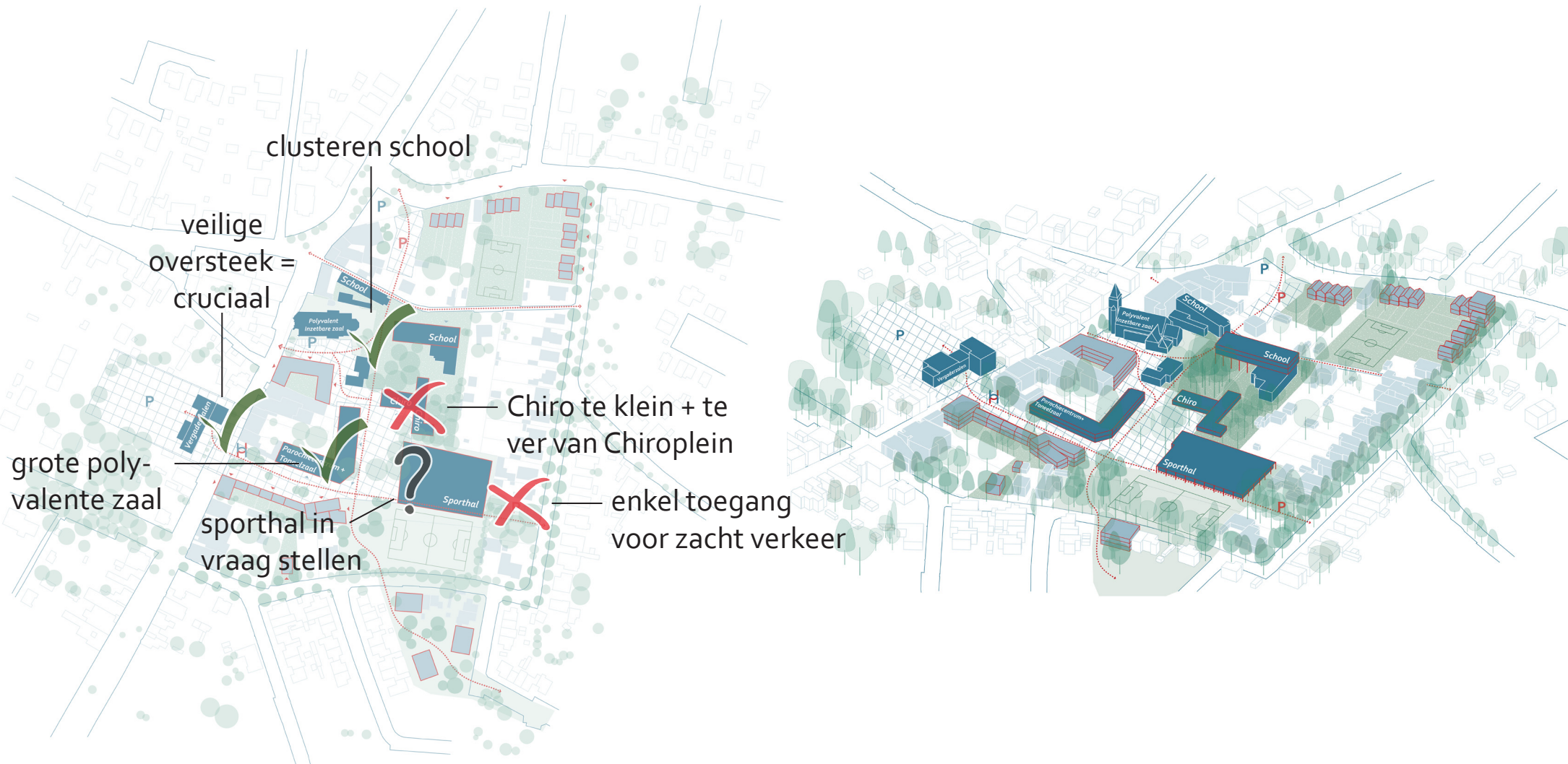


- School herzien volgens minimale noden op huidige locatie (clustering met pastorie en kerk) + parkeerhaven aan Olenseweg
- Chiro op huidige locatie oud zwembad -> gedeelde buitenruimtes met school
- Nieuw parochiecentrum met grote toneelzaal op huidige locatie Chiro
- ~~Parochiecentrum~~ -> Ruimte voor brede doorgang tussen dorpshuis met achtergelegen parking en sporthal + plein voor toneelzaal
- Randafwerking met alternatieve woonontwikkeling (zorgwoningen, een co-houseproject,...)

Scenario 1

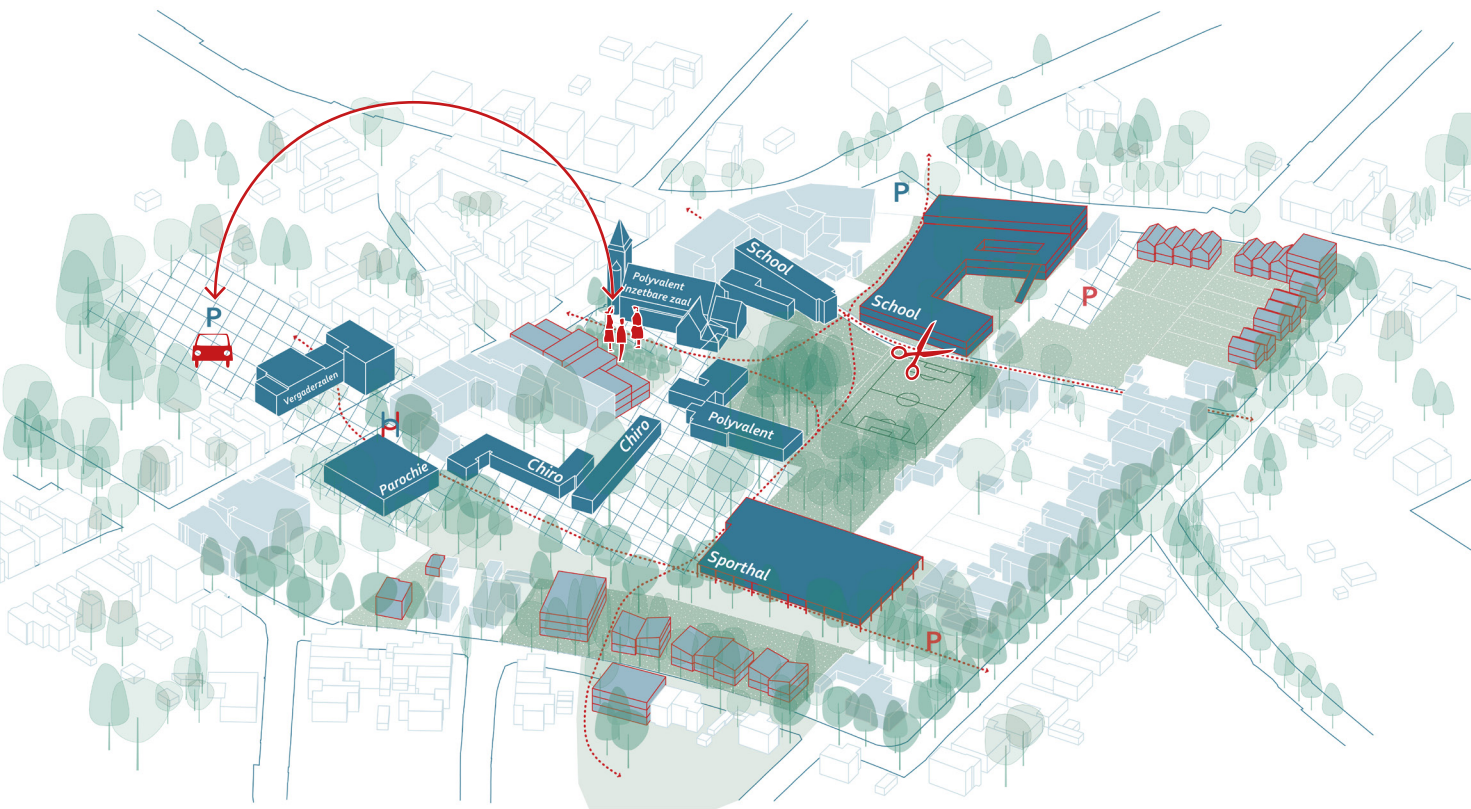
RANDAFWERKING BOUWBLOK - BEHOUD SCHOLENCAMPUS

output dorpsatelier



Scenario 2

RANDAFWERKING BOUWBLOK - NIEUWE SCHOLENCAMPUS

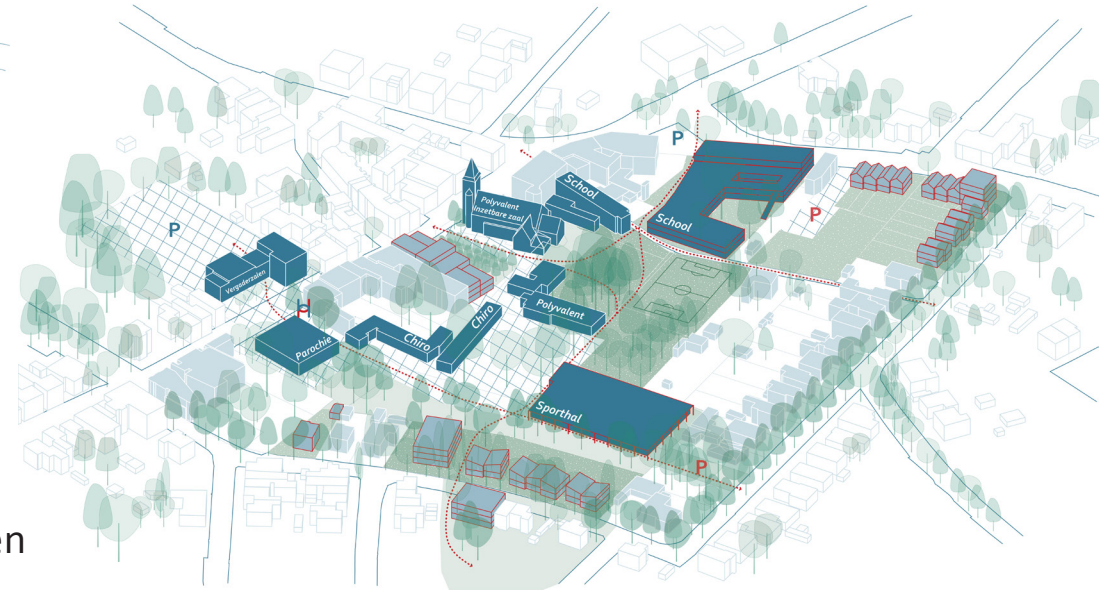
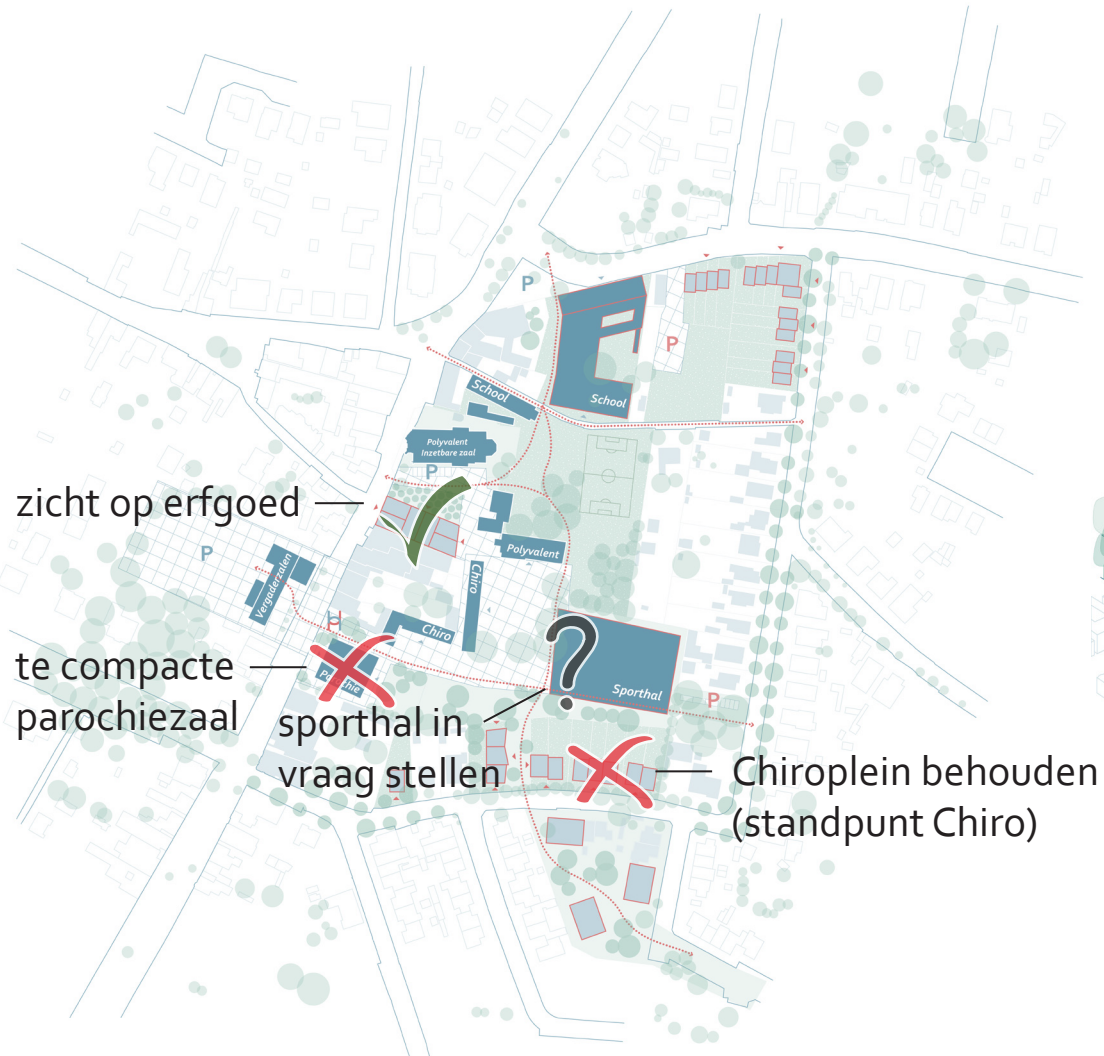


- School op compacte site aan Olenseweg -> site Bijenkorf als buitenspeelruimte (voorwaarde: knip in Kleuterstraat thv school)
- Parochiecentrum herzien volgens minimale noden op huidige locatie + zachte doorsteek richting sporthal
- Prominente toegang tot binnengebied langsheen kerk: nieuwe ontwikkeling moet zicht op pastorijswoning vrijwaren van op Ring + uitbouw groen dorpsplein
- Ontwikkeling verkavelingsplan in Sint-Bavostraat lot 6-12 op een kernvesterkende manier mits voorzien van poort tot binnengebied

Scenario 2

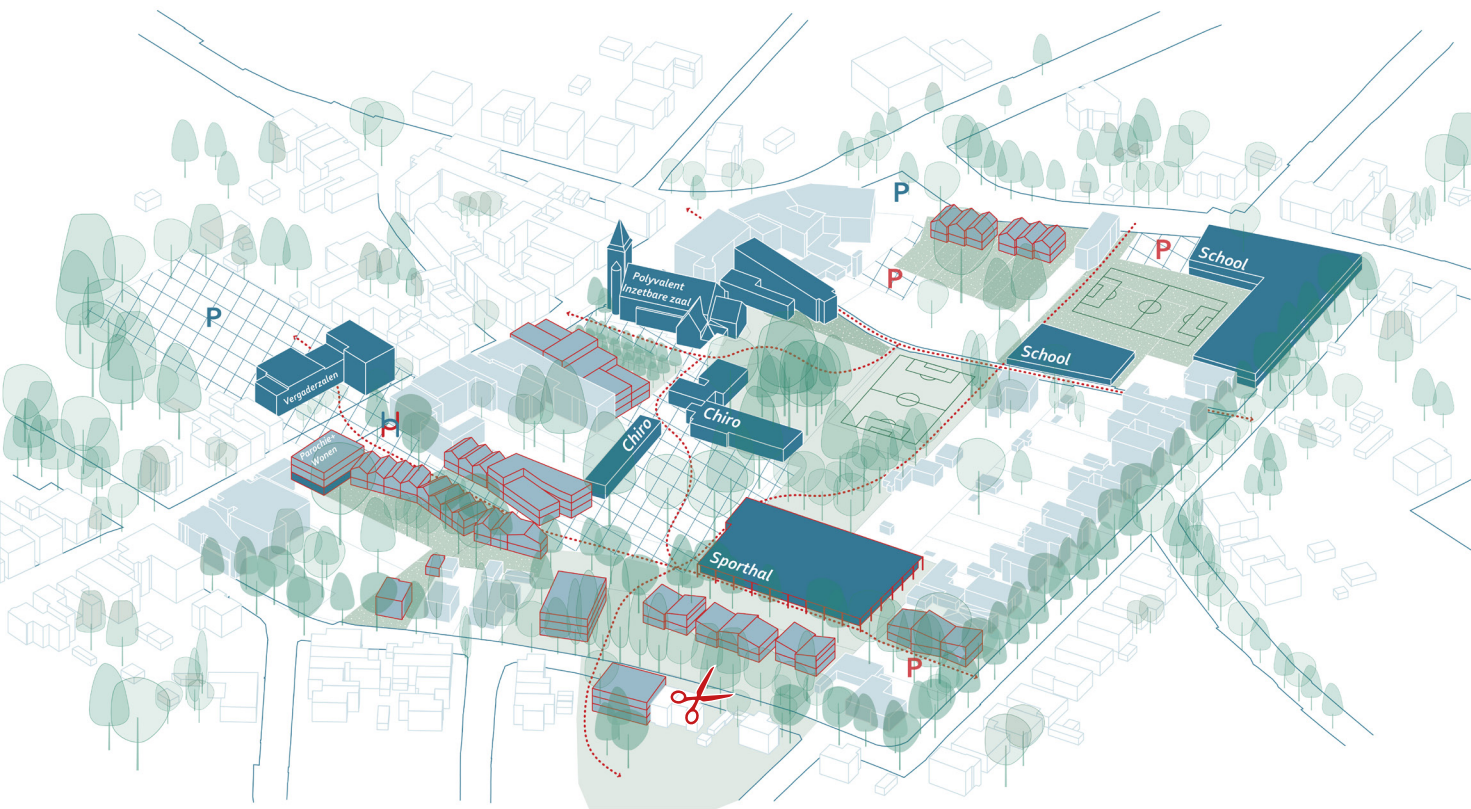
RANDAFWERKING BOUWBLOK - NIEUWE SCHOLENCAMPUS

output dorpsatelier



Scenario 3

(WOON)ONTWIKKELING ALS POORT TOT BINNENGEBIED

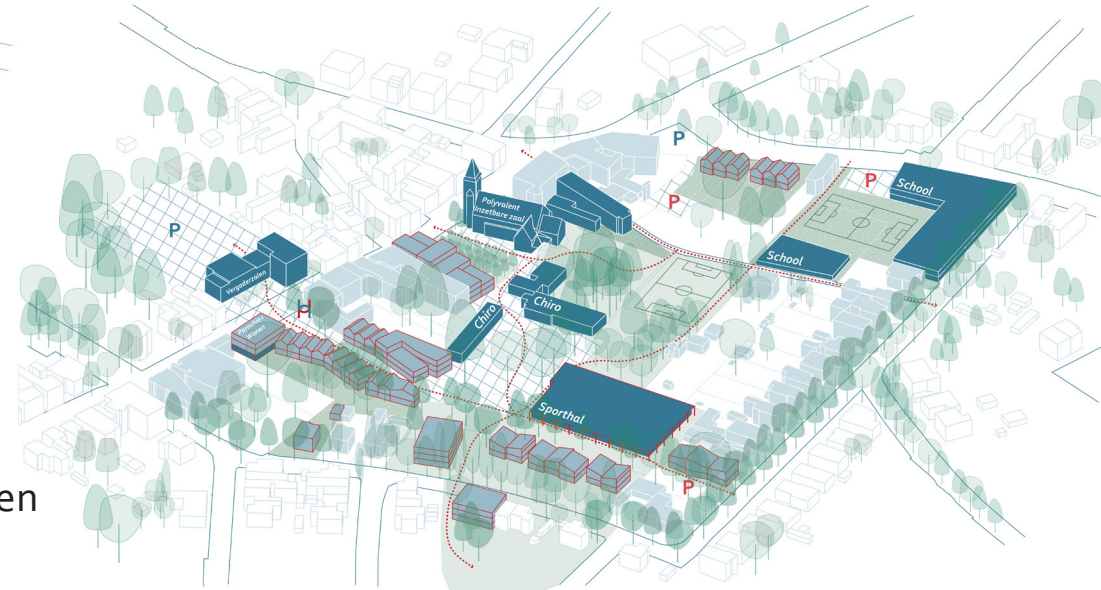
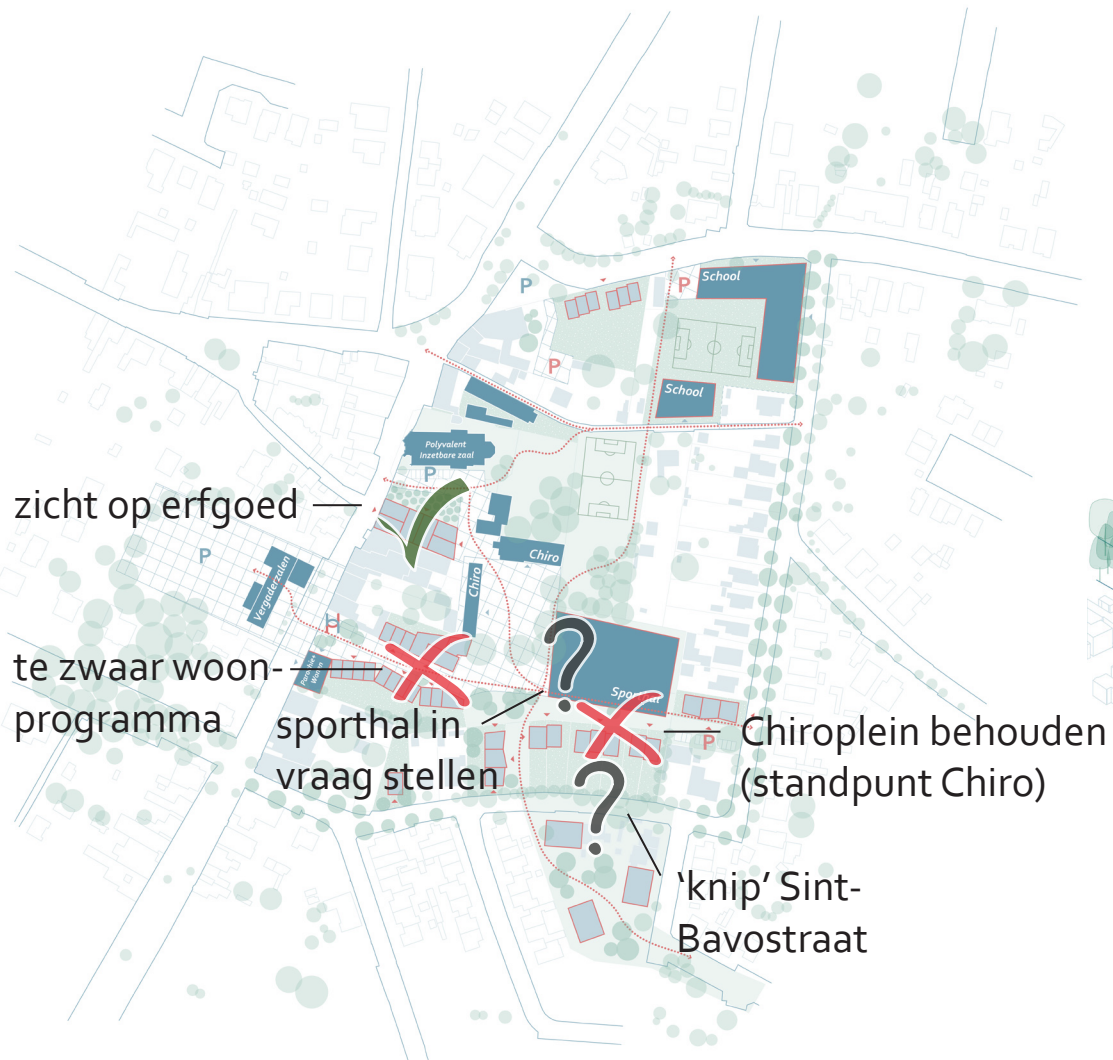


- Brede school op ruime site op hoek Olenseweg-Sint-Bavostraat + polyvalente zaal
- Parochiecentrum 'light' op Ring thv doorsteek richting sporthal
- Ruimte voor woonontwikkeling langsheen doorsteek
- Ontwikkeling verkavelingsplan in Sint-Bavostraat lot 6-12 op een kernvesterkende manier mits voorzien van poort tot binnengebied -> fronten gericht naar binnengebied! Kans tot knippen en ontharden Sint-Bavostraat? (ambitie speelruimteplan uitbouw oase van rust: algemene bespeelbare en autovrije ruimte enorm vergroten)

Scenario 3

(WOON)ONTWIKKELING ALS POORT TOT BINNENGEBIED

output dorpsatelier



Thematische opmerkingen

RUIMTE VOOR GEMEENSCHAPS- EN VERENIGINGSLEVEN

output dorpsatelier

- Voldoende ruimte bewaren in scenario's om **gemeenschapsleven te versterken!**
- Sint-Bavokerk als ontmoetingsplek zal **niet voldoen/volstaan** volgens bewoners (meer zien als aanvulling op ander, goed afgestemd aanbod)
- Missen op vandaag ruimte om **grotere activiteiten** te kunnen organiseren -> Nood aan een podiumzaal met een capaciteit van >200 mensen -> vinden dit niet overal voldoende terug in scenario-onderzoek
- Voornamelijk voorstanders voor **gedeeld ruimtegebruik** maar bezorgdheden bij het delen van faciliteiten voor uiteenlopende functies zoals toneel, school, feestgelegenheden etc.
- Er zou geen **drinkgelegenheid** voorzien worden in de nieuwe sporthal: wordt er elders in het masterplan wel ruimte voorzien voor **horeca**?
- Velen vonden het jammer te zien dat de **nieuwe sporthal** in de drie scenario's as such is opgenomen
 - o naar gebruik/programma
 - o naar inplanting

Thematische opmerkingen

JEUGDVERENIGINGEN

output dorpsatelier

- Chiro voelt zich 'achter gestoken' in de scenario's, vinden het duidelijk dat de school goed lobbywerk geleverd heeft en voelen zich hier de dupe van
- Hebben **moeite met gedeeld ruimtegebruik**: verantwoordelijkheden, kosten, opkuiswerk, veiligheid,...
- **KLJ**: lokalen liggen niet binnen de contour van het masterplan maar er ook niet zo ver af (Kruisstraat). Die terreinen bieden ook heel wat ontwikkelingskansen. Het zou goed zijn als dat mee bekeken kan worden.
- **Gronden van Witbos** werden ook aangehaald: mogelijkheden om grote evenementen te organiseren zonder directe omwonenden. Zijn deze gronden ook een optie voor de jeugdverenigingen?

Thematische opmerkingen

BASISSCHOOL

output dorpsatelier

- Er lijkt het meeste animo te zijn rond het scenario waar de school in het binnengebied blijft (scenario 1): de clustering van de verschillende gemeenschapsfuncties wordt als ruimtelijk goed en logisch ervaren op die manier
- Daarnaast wordt ook de positie van de school in scenario 2 als goed ervaren
- Belangrijk aandachtspunt is de veiligheid van de kinderen wanneer de school bepaalde (buiten)ruimtes zou delen met andere verenigingen/gebruiken

Thematische opmerkingen

BASISSCHOOL

*Voorkeursscenario in het locatie onderzoek voor
de nieuwbouw VBS 't Klavertje door RE-ST (2022)*



Maquette Noorderwijk, RE-ST architecten



Maquette Noorderwijk, RE-ST architecten



Maquette Noorderwijk, RE-ST architecten

Thematische opmerkingen

VERKEERSVEILIGHEID EN PARKEREN

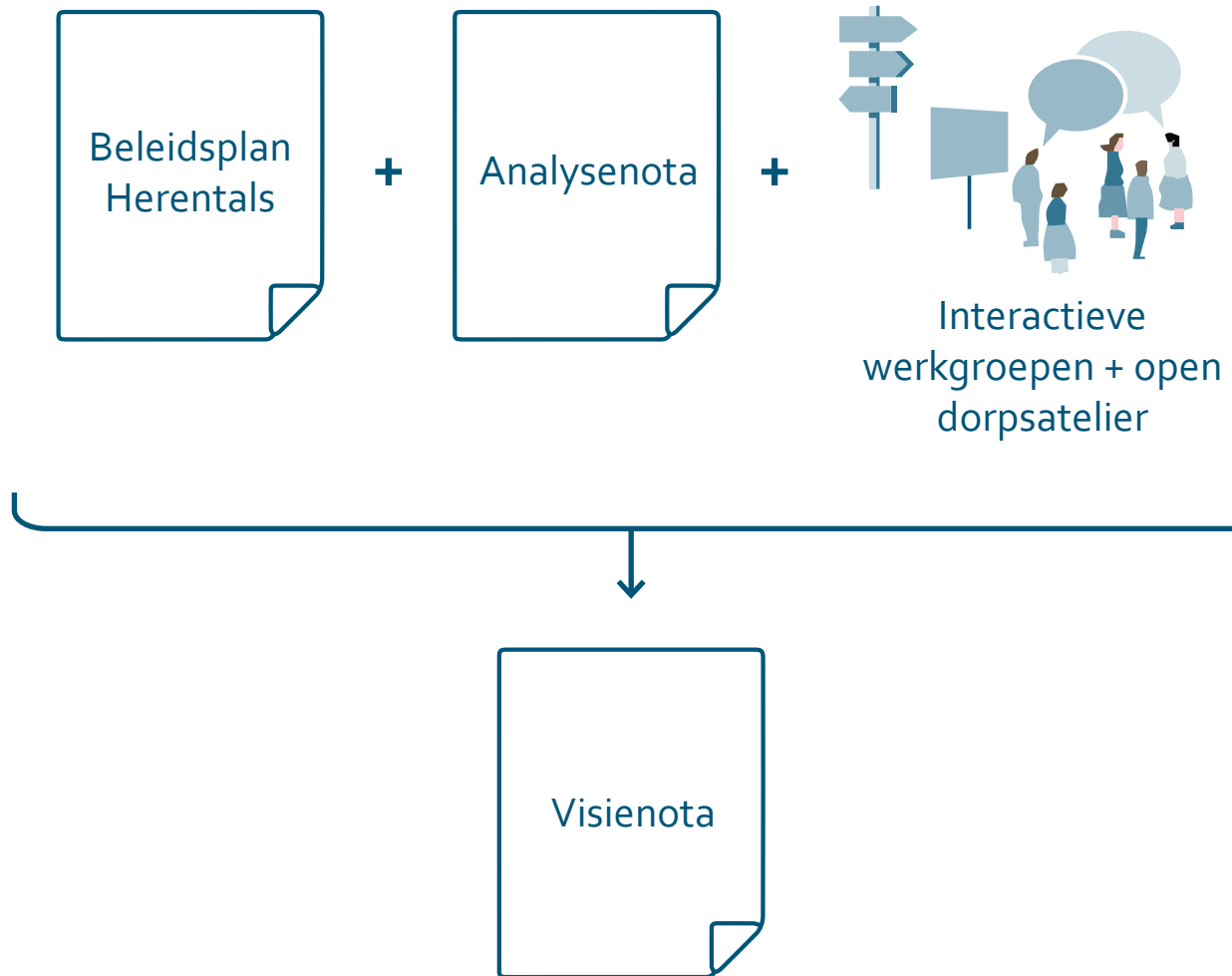
output dorpsatelier

- Het **beperken van gemotoriseerd verkeer** binnen het bouwblok en het **clusteren van parkeren** thv het evenementenplein achter het dorpshuis wordt **positief onthaald**
- Schrik voor de **bijkomende verkeersgeneratie** bij het voorzien van nieuwe wooneenheden
- Naast parking achter dorpshuis ook voldoende parkeergelegenheid voorzien **op eigen terrein** zodat de straten rondom bv. de school geen overlast ervaren op piekmomenten of **flankerend beleid** in de omliggende woonstraten nodig
- Aandacht voor **verkeersveiligheid** op de Ring, het kruispunt tussen de Olenseweg-Paradijsstraat-Ring en Servaas Daemsstraat en thv de in- en uitrit van de parking achter het dorpshuis
- Vragen bij **Hoppinpunt**: verdere uitwerking nodig (veel inwoners weten bv. nog niet dat de frequentie van de bediening van de bushalte verhoogt wordt binnen 1 jaar), anders niet veel zin van hier zo veel ruimte voor te voorzien
- **Sint-Bavostraat** wordt gebruikt als **omleidingsweg** tijdens wegenwerken of evenementen op de Ring: straat heeft nu al een smal profiel en hier moet vrachtverkeer door kunnen -> knip of ontharding zoals voorzien in scenario 1 en 3 wordt moeilijk zolang dit zo blijft



4. VISIE OP DE DORPSKERN

Visie op de dorpskern



Op basis van het beleidsplan ruimte en mobiliteit op schaal van het gehele grondgebied Herentals, de analysenota en de aftoetsing met stakeholders en dorpsbewoners maken we een visie op voor de dorpskern.

Hierin doen we uitspraken over een aantal thema's die bepalend zijn voor de toekomst van de dorpskern. Deze visie vormt de basis voor de uitwerking van het masterplan.

Overkoepelende visielijnen

1. Kernverbreding → kernversterking

- Volgebouwde kern met open bebouwing ontpitten en versterken met compactere woonvormen volgens demografische uitdagingen
- Publieke ruimte versterken via publieke functies en (woon)ontwikkeling
- Dubbel duurzaam bouwen

2. Brede school als trekker voor kernversterking

- Te koppelen aan pastorie en kerk, ook voor visibiliteit en toegangen
- Polyvalente zaal voor de gemeenschap
- Delen van buitenruimte na de schooluren

3. Intense dorpsactiviteit in kern

- Geen en-en verhaal maar een helder en goed benut aanbod aan voorzieningen
- Optimaliseren gedeeld ruimtegebruik
- Sterk verenigingsleven stimuleren en faciliteren
- Heldere indeling publieke/private/gedeelde ruimte via de inrichting van de ruimte

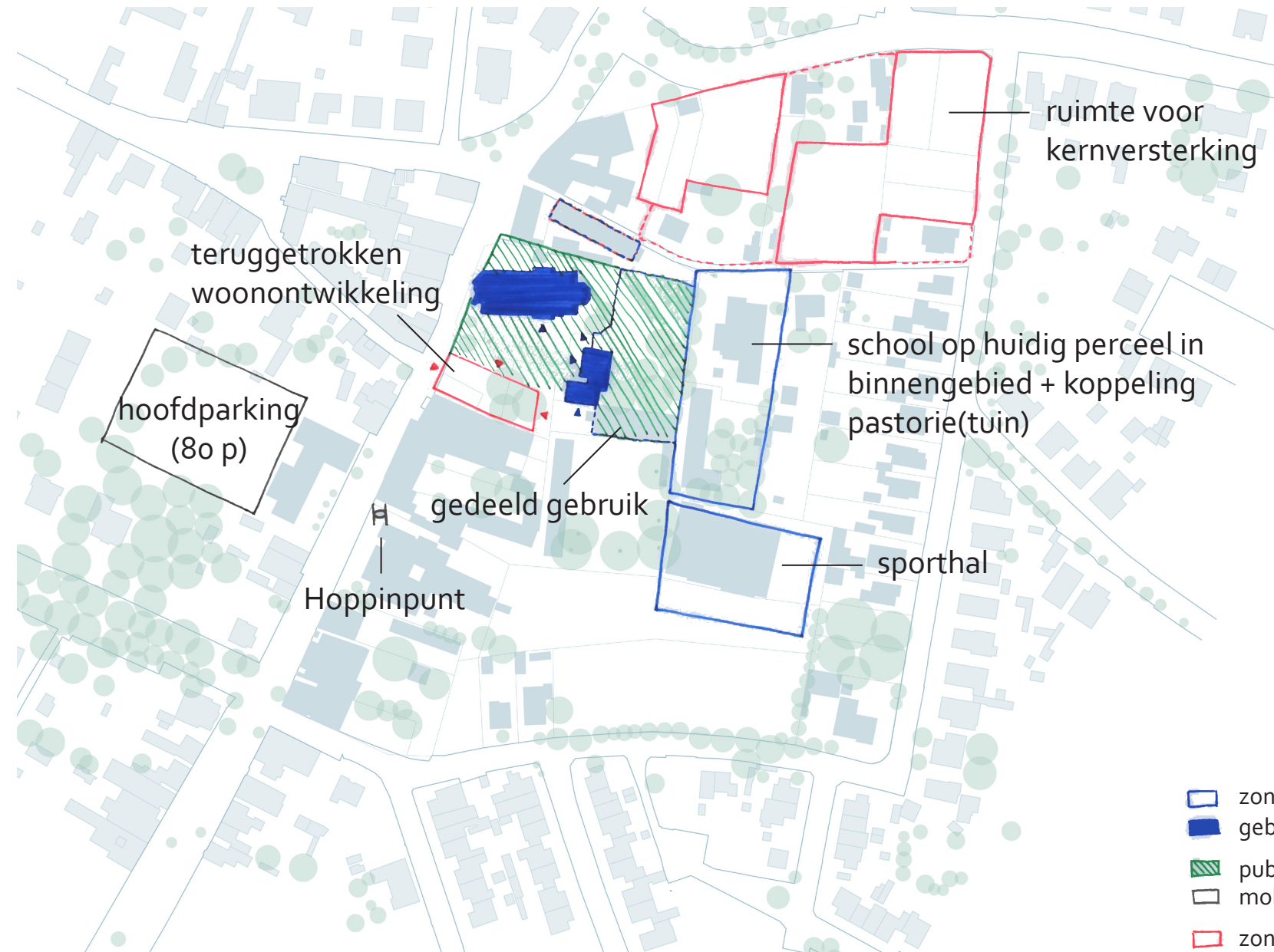
4. Duurzame verplaatsingen stimuleren

- Vlotte zachte verbindingen richting omliggende kernen en voorzieningen uitbouwen
- Ring als belangrijke verbindingsweg voor diverse vervoersmodi met versterkt OV-aanbod
- Centrumparkeren clusteren
- Flankerend parkeerbeleid in woonstraten kern

5. Klimaatbestendig dorp

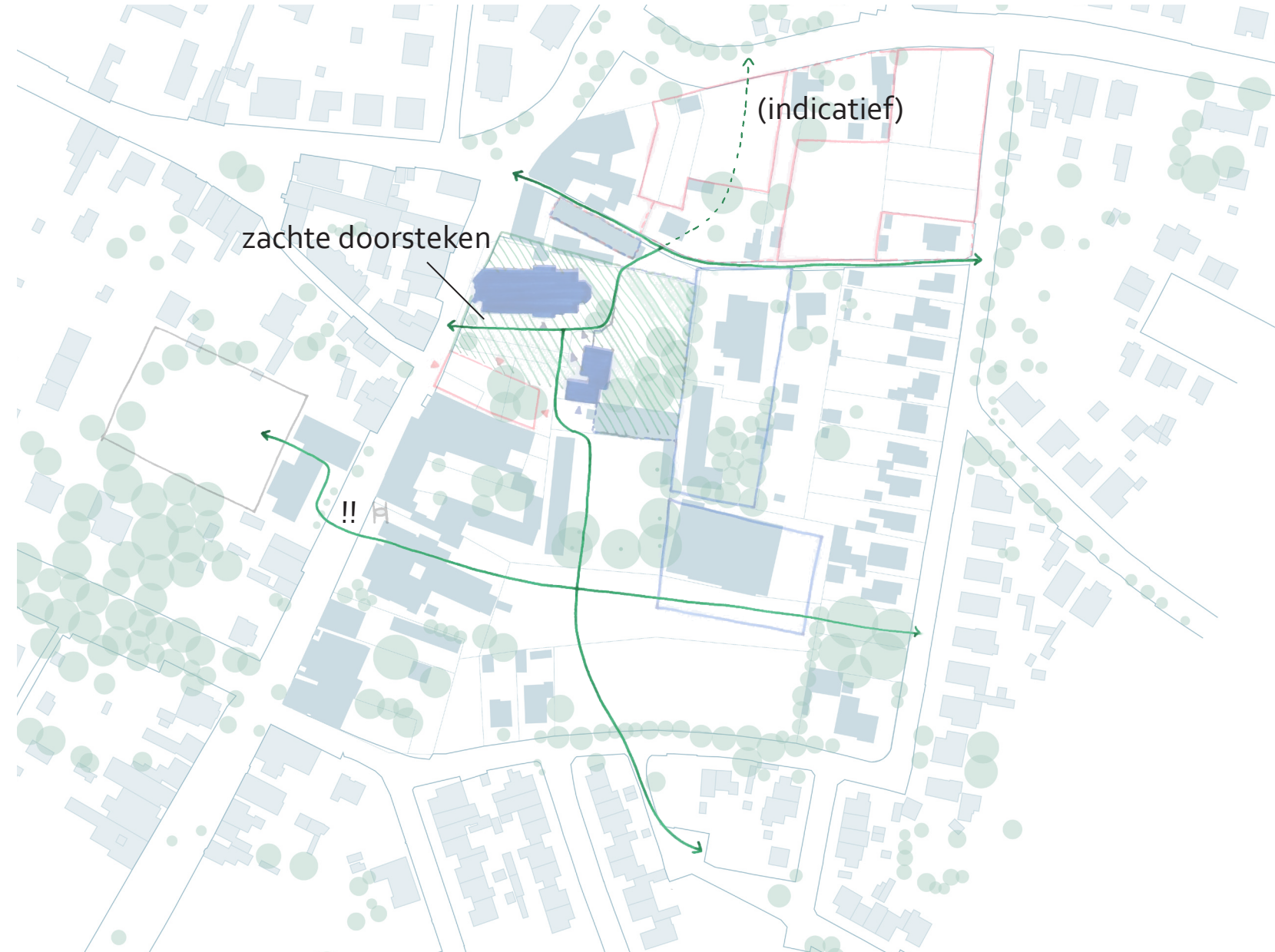
- Open ruimte binnentrekken in dorpskern
- Straten ontharden en vergroenen
- Groene oases in de dorpskern versterken en verbinden

Backbone / gedragen voorstellen



Wanneer de overkoepelende visielijnen in het projectgebied bekeken worden dan zien we volgende gedragen voorstellen die de backbone van het verdere scenario-onderzoek vormen en waarrond het masterplan zich vorm zal geven.

Backbone / gedragen voorstellen



Wanneer de overkoepelende visielijnen in het projectgebied bekeken worden dan zien we volgende gedragen voorstellen die de backbone van het verdere scenario-onderzoek vormen en waarrond het masterplan zich vorm zal geven.

Open ontwerpkeuzes

Chiro

1. in binnengebied blijven?
 - waar?
 - geclusterd met?
2. verhuizen naar KLJ/Witbos/...?
 - wat betekent dit voor binnengebied?

Grote polyvalente zaal

1. ter vervanging van parochiecentrum en oud zwembad?
 - waar?
 - geclusterd met?
2. bovenop parochiecentrum en/of oud zwembad?
 - waar?
 - geclusterd met?

Randafbakening en inrichting
publieke ruimte?

Kernversterking als
randafwerking? Of louter
gemeenschapsfuncties?

Behoud Chiroplein of ruimte
voor kernversterking?

Daarnaast duiken ook nog een aantal vraagstukken op die samen met de betrokken stakeholders afgetoetst zullen worden in de volgende fase van het masterplan om te komen tot een gedragen voorkeursscenario en toekomstvisie voor de dorpskern.

BIJLAGEN

- Resultaten verkeerstellingen (02/2022)
- Verslag interactieve werkgroepen (21/03/2022)
- Verslag open dorpsatelier (03/05/2022)
- Verslag GECORO (31/05/2022)

Onderzoeksteam

visienota
13 juni 2022

Charlotte Deckers
Evelien Steenacker

Boris Huyghebaert
Sébastien Ronchetti
Suzan Vanryckeghem

Jiska Gysels
Jorik De Wilde



Endeavour

Atelier Romain bvba
Dendermondsesteenweg 50
9000 Gent
T +32 9 233 69 76
info@atelierromain.be
www.atelierromain.be